

11. Kolb D. *Experiential Learning Experience as the Source of Learning and Development*. - Englewood Cliffs, NJ Prentice Hall, 1984. - 389 p.
12. CIESE: [Electronic Resource]. – Mode of access: <http://www.ciese.org/materials/resources/primarysources>
13. CILC: [Electronic Resource]. – Mode of access: <https://www.cilc.org/Resources/Explore-Research>
14. Liubashenko O., Kavytska T., Sukhenko O. *Language Teacher in International Projects: Project activity, Language Training and Teaching Skills*. – Kyiv, 2018. – 191 p.
15. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment. Structured overview of all CEFR scales. [Electronic Resource]. – Mode of access: <https://rm.coe.int/168045b15e>

References

1. Kontsepsiia movnoi osvity v Ukraini : proekt [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://osvita.ua/doc/files/news/132/13273/Concept_L_education.doc.
2. Mil'rud R. P. *Sovremennye konceptual'nye principy kommunikativnogo obucheniya inostrannym yazykam* / Mil'rud R. P., Maksimova I. R. // *Inostrannye yazyki v shkole*. – 2000. – № 4. – S. 9–15; № 5. – S. 7–12.
3. Zadorozhna I. P. Model orhanizatsii samostiinoi roboty maibutnikh uchyteliv z ovolodinnia anhlomovnoiu komunikativnoiu kompetensiieiu / I. P. Zadorozhna // *Naukovi zapysky Ternopil'skoho natsionalnogo pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Seriiia : Pedahohika*. – 2012. – # 2. – S. 66–72.
4. Barfield, A., Brown S. *Reconstructing Autonomy in Language Education: Inquiry and Innovation*. - Springer, 2007. - 264 p.
5. Polat E. S. *Novye vospitatel'nye i informacionnye tekhnologii v sisteme obrazovaniya* / E. S. Polat. – M. : Akademiya, 2003. – 272 s.
6. Pometun O. *Interaktyvni tekhnologii navchannia: teoriia, praktyka, dosvid* / O. Pometun, L. Pyrozhenko. – K. : A.P.N., 2002. – 136 s.
7. *Informatsiino-komunikatsiini tekhnologii u navchanni inozemnykh mov dlia profesiinoho spilkuvannia : kolektyvna monohrafiia* / Koval T. I., Asoiants P. H., Kameneva T. M., Maiier N. V., Synekop O. S., Strilets V. V., Chufarlicheva A. Yu. ; zah. red. : Koval T. I. – K. : Vyd. tsentr KNLU, 2012. – 280 s.
8. Köster K. *International Project Management*. - SAGE, 2009. - 392 p.
9. Ansarian L., Lin Teoh Mei. *Problem-based Language Learning and Teaching: An Innovative Approach to Learn a New Language*. - Springer, 2018. - 67 p.
10. Wightwick C. *Teaching and Learning Languages: A Practical Guide to Learning by Doing*. - Abingdon, UK: Routledge, 2013. – 131 p.
11. Kolb D. *Experiential Learning Experience as the Source of Learning and Development*. - Englewood Cliffs, NJ Prentice Hall, 1984. - 389 p.
12. CIESE: [Electronic Resource]. – Mode of access: <http://www.ciese.org/materials/resources/primarysources>
13. CILC: [Electronic Resource]. – Mode of access: <https://www.cilc.org/Resources/Explore-Research>
14. Liubashenko O., Kavytska T., Sukhenko O. *Language Teacher in International Projects: Project activity, Language Training and Teaching Skills*. – Kyiv, 2018. – 191 p.
15. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment. Structured overview of all CEFR scales. [Electronic Resource]. – Mode of access: <https://rm.coe.int/168045b15e>

УДК 378.1-37.032

DOI 10.31652/2415-7872-2019-57-98-103

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПІДХОДІВ ТА МОДЕЛЕЙ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ-ДЕФЕКТОЛОГА

М. М. Кононова

orcid.org/0000-0002-2994-6866

Висвітлено проблемні питання підходів та моделей професійного розвитку фахівця спеціальної освіти. Змістовно представлено основне розуміння моделей і теорій професійного розвитку фахівця та їхньої сутності в процесі фахової підготовки дефектолога. Визначено теоретичні та прикладні питання запровадження представлених теорій розвитку особистості та моделей професійного розвитку майбутнього дефектолога. З'ясовано, що особистісне становлення фахівця відбувається відповідно до особливостей та закономірностей загального психічного розвитку, мотивації та чітких професійних установок на саморозвиток, самовдосконалення, самореалізацію.

Ключові слова: дефектолог, теоретичні підходи, моделі професійного розвитку, професійна підготовка, саморозвиток.

THEORETICAL ANALYSIS OF THE MAIN APPROACHES AND MODELS OF THE FUTURE SPEECH PATHOLOGISTS TEACHERS PROFESSIONAL DEVELOPMENT

M. Kononova

The problems of approaches and models of professional development of special education specialists are discussed. The basic understanding of the specialist professional development models and theories and their essence in the process of professional preparation of the speech pathologist is substantially represented. As a result of the theoretical study of the problem, the theoretical and applied issues of the differential diagnostic theory, psychoanalytic theory, decision theory, typology theory, the theory of professional self-development and the theory of structural-diachronic personality development introduction are determined. The analysis of such models as the model of professional abilities formation (V. Orel), the model of the professional formation (A. Markova), the model based on the social situation of professional development (E. Zeyer), the model of professional development (E. Klimov), the model based on the personality of a professional and its activities (Yu. Povarenkov), the model of professional development, depending on the chronological age of the individual (T. Kudryavtsev), the adaptive model and the model of professional development (L. Mitin). As a result of the theoretical analysis of the approaches and models of the future speech pathologists professional development, it became clear that the personal formation of a specialist takes place in accordance with the peculiarities and patterns of general mental development, motivation and clear professional attitudes for self-development, self-improvement and self-realization.

Key words: *speech pathologist, theoretical approaches, models of professional development, professional training, self-development.*

Зміни соціокультурного середовища призвели до трансформації парадигми освіти та створення нових вимог до майбутнього спеціаліста. Першочерговим завданням є формування особистості, яка схильна постійно займатися своїм професійним та особистісним самовдосконаленням, готова до безперервної освіти, до розвитку своїх професійних якостей та саморозвитку. Це, зокрема, стосується й професійної підготовки майбутнього педагога, вчителя-дефектолога, формування професійної спрямованості якого відбувається в тісному взаємозв'язку з формуванням його особистості, яке є безперервним цілісним процесом розвитку й саморозвитку.

Науковці В. Андрущенко О. Анісімов, Л. Анциферова, Б. Бадмаєв, О. Базалук, О. Болотова, А. Деркач, В. Кремень, Н. Кузьміна, Е. Зеєр, С. Максименко, А. Маркова, Л. Мітіна, Л. Орбан-Лембрик, О. Реан, В. Семиченко та ін. виділяють основні підходи, моделі та концепції різних учених і практиків до професійного розвитку фахівця.

Професійне зростання людини відбувається завдяки оволодінню знаннями; досвідом, який виробило людство, старше покоління; особистісним досвідом у певній галузі професійної практики. Знаннєвий підхід до навчання, наголошує у своїй монографії М. Філоненко, метою якого була передача певної суми знань з метою їх засвоєння, замінив *психологічний підхід*, який передбачає, що людина повинна не вивчити щось, а навчитися щось робити, тобто здійснювати якусь діяльність. Нова психологічна парадигма навчання свідчить, що першочерговим завданням навчального закладу є навчити користуватися отриманими знаннями [8]. Модернізація вищої освіти передбачає формування професіонала, який повинен набувати вміння, притаманні майбутній професійній діяльності, а тому на перший план виходить засвоєння досвіду, практичних дій. Особливої актуальності такий підхід набуває у вищій педагогічній освіті.

Мета статті полягає у з'ясуванні сутності моделей і теорій професійного розвитку фахівця.

Аналіз та систематизація результатів напрацювань учених уможливили здійснити огляд основних теорій професійного розвитку фахівця:

1. *Диференційно-діагностична теорія* (Ф. Парсонс, Г. Мюнстерберг, Т. Боген). В основі означеної теорії лежить положення про те, що проблема професійного вибору вирішується «поєднанням» особистісної структури і професійних вимог.

2. *Психоаналітична теорія* (Е. Бордін, У. Мозей, Е. Роу), в основі якої лежить ідея про те, що центральна роль у виборі професії й професійного життя в цілому належить різним видам потреб, від вітальних інстинктів до комплексних психодинамічних механізмів і структурно-особистісних інстанцій.

3. *Типологічна теорія Дж. Холланда* зводиться до аналізу зв'язку особи і екології. На думку автора, процес професійного зростання обмежується визначенням типу орієнтації особистості та відшуканням професійної сфери, що відповідає власному типу, вибором одного з чотирьох кваліфікаційних рівнів цієї професійної сфери, що визначається розвитком інтелекту і самооцінки. Дж. Холланд визначив реалістичний, інтелектуальний, соціальний, конвенціональний, підприємницький типи орієнтації та орієнтація на мистецтво[11].

4. *Теорія рішень* (Х. Томе, Г. Рис, Д. Лідеман, О'Хара) зорієнтована на вивчення процесу вибору професії. Основою при цьому виступають структурні уявлення теорії рішень, у яких професійний вибір виступає як система орієнтувань у різних професійних альтернативах і прийнятті рішень.

5. *Теорія професійного саморозвитку*. Один із представників цього напрямку Д. Сьюпер створив теорію, у якій об'єднав феноменологічні концепти з диференційною психологією. За Д. Сьюпером, професійний розвиток полягає в розвитку й реалізації «Я-концепції», взаємодія якої з реальністю відбувається при програванні й використанні професійних ролей, а центральний компонент цього процесу – варіанти професійної долі, що визначається послідовністю обраних професійних позицій. Таке положення конкретизується дослідником у ступінчастій моделі професійного розвитку, яку кожна людина в житті втілює в серії кар'єрних рішень. Одночасно з поняттям стадіальності учений вводить поняття професійної зрілості, що стосується особистості, поведінка якої відповідає завданням професійного зростання, характерним для даного віку [10].

6. *Теорія структурно-діахронічного розвитку особистості* (Дж. Левінджер). У контексті цієї теорії особистість розглядається як динамічна система, що постійно розвивається, змінюється, отримує нові особистісні й індивідуально-психологічні якості, які забезпечують широкі можливості соціальної і професійної адаптації, а її становлення (зростання) – це цілісний процес, що містить моральний, когнітивний і соціальний аспекти. При цьому ядром особистості, яке детермінує усі її прояви, є її «Его», що свідчить про «всеохоплюючу структуру ставлення індивіда до світу і до себе», «Его» виступає як домінуюча особистісна риса [4, с.78].

Розглянемо найбільш актуальні моделі професійного розвитку як фактора формування особистості фахівця у працях відомих учених:

I. *Адаптивна модель та модель професійного розвитку* (Л. Мітіна). Запропонована Л. Мітіною модель професійного розвитку базується на положеннях С. Рубінштейна про два способи життя. Тому авторка пропонує модель, у якій відсутній зв'язок віку особистості з її професійним зростанням. Адаптивний підхід відображає становлення фахівця, котрий є носієм професійних знань, умінь та досвіду. Професійно-розвивальний підхід відображає становлення фахівця, що усвідомлює власний досвід, володіє професійною діяльністю, здатний до самопроекування й самовдосконалення. У процесі професійного зростання особистість виступає фактором власного розвитку, перетворення об'єктивних обставин відповідно до власних особистісних властивостей. При цьому особистість, набуваючи статусу фахівця та перетворюючись у нього, завжди проходить етап адаптивного розвитку, і лише потім стає на шлях професійного зростання, тобто етап адаптивного розвитку майбутнього фахівця завжди зумовлює накопичення знань, адаптацію у професії, набуття базових умінь та навичок.

Професійний розвиток у концепції Л. Мітіної включає три стадії:

1. *Самовизначення* (характеризується здатністю особистості якісно порівняти себе з іншими, усвідомити необхідність власних змін і перетворень).
2. *Самовираження* (характеризується співвіднесенням власної поведінки й мотивації).
3. *Самореалізації* (характеризується формуванням життєвої філософії себе як професіонала, усвідомленням сенсу життя).

Л. Мітіна, досліджуючи особистісний професійний розвиток, визначає взаємозв'язок професійного та особистісного розвитку, в основі яких лежить принцип саморозвитку, що детермінує здатність особистості перетворювати власну життєдіяльність у предмет практичного перетворення, що приводить до творчої самореалізації. Модель має три стадії: *професійної адаптації; професійного становлення; професійної стагнації* [6].

II. *Модель професійного розвитку залежно від хронологічного віку індивіда* (Т. Кудрявцев). Професійний розвиток Т. Кудрявцев розглядає з позиції неузгодженості між очікуваними й досягнутими результатами. Його концепція професійного розвитку опирається на хронологічний вік індивіда та обмежує її тимчасовими рамками. Вона базується на особливому значенні кризових ситуацій для кожної стадії професійного розвитку:

1. *Стадія виникнення професійних намірів*. Критерієм її оцінки є соціально та психологічно обґрунтований вибір людиною професії.
2. *Стадія безпосереднього професійного навчання*. Метою є репродуктивне засвоєння професійних знань, навичок і вмінь. Психологічний критерій оцінки – професійне самовизначення.
3. *Стадія процесу активного входження в професію*. Критерієм оцінки цієї стадії є: досить високі показники професійної діяльності; певний рівень розвитку професійно важливих якостей особистості; психологічний комфорт.
4. *Стадія повної реалізації особистості у професії*. Рівень реалізації характеризується тим, що: професіонал оволодів операційною сферою на високому рівні; використовує творчість у роботі; виробляє індивідуальний стиль діяльності; постійно прагне до самовдосконалення [3].

III. *Модель, яка базується на особистості професіонала та його діяльності* (Ю. Поваренков). Процес професійного розвитку Ю. Поваренков розглядає як процес формування особистості та діяльності фахівця.

У якості критеріїв розвитку особистості фахівця виступають: 1) професійна продуктивність; 2) професійна ідентичність; 3) професійна зрілість.

Особистість професіонала розглядається як інтегральна системна якість, що закономірно проявляється на певному етапі професійного розвитку індивіда.

Сутність процесу особистісного становлення фахівця розкривається під час його аналізу як: форми професійної соціалізації та індивідуалізації; частини життєвого шляху індивіда; специфічної форми професійного розвитку та навчання; специфічної форми прояву активності індивіда.

Професійний розвиток фахівця включає *стадії, періоди і фази*.

Стадії в основному збігаються з етапами професійної соціалізації: допрофесійний розвиток особистості (підготовка до професіоналізації); пошук та вибір професії, навчального закладу; професійне навчання; самостійна професійна діяльність.

Періоди є компонентами стадій і виникають як результат конкретизації концепції. У періодизації виділяється чотири періоди: професійна адаптація (або завершення професійного розвитку попередньої стадії); стійке зростання показників; період найвищих досягнень; період спаду, якому може передувати стагнація.

Фази конкретизують ситуацію професійного становлення особистості. Вони пов'язані з вирішенням більш особистих завдань професійного розвитку.

На перших етапах професіоналізації провідна роль відводиться професійній соціалізації, а на більш пізніх – професійній індивідуалізації [7, с. 98].

IV. Модель професійного розвитку Є. Клімова являє собою цілісний життєвий шлях особистості та системні відносини, що також характеризують особистість. Сам професійний розвиток розглядається в системі суб'єктних відносин. Є. Клімов обґрунтував наступну професійно орієнтовану періодизацію:

1) стадія оптації (12 – 17 років) – підготовка до свідомого вибору професійного шляху;

2) стадія професійної підготовки (15 – 23 років) – оволодіння знаннями, вміннями та навичками майбутньої професійної діяльності;

3) стадія розвитку професіонала (від 16 – 23 років до пенсійного віку) – вступ у систему міжособистісних відносин у професійних спільнотах та подальший розвиток суб'єкта діяльності (Клімов, 1983).

У більш пізній періодизації життєвого шляху професіонала, вчений виокремив такі фази професійного розвитку:

- оптацію – період вибору професії у професійному навчальному закладі;
- адаптацію – вступ у професію та звання до неї;
- фазу інтервалу – набуття професійного досвіду;
- майстерність – кваліфіковане виконання трудової діяльності;
- фазу авторитету – досягнення професіоналом високої кваліфікації;
- наставництво – передачу професіоналом свого досвіду [1, с. 53].

V. Модель на основі соціальної ситуації професійного розвитку (Е. Зеєр).

За Зеєром, підставою для виділення стадій професійного розвитку є соціальна ситуація розвитку та рівень реалізації професійної діяльності. Учений у цілісному процесі становлення особистості виділяє такі стадії:

1) аморфна оптація (0 – 12 років) – зародження професійно орієнтованих інтересів і схильностей;

2) оптація (12 – 16 років) – поява професійних намірів, вибір шляху фахового навчання та підготовки, навчально-професійне самовизначення;

3) професійна підготовка (16 – 23 років) – професійна підготовка, професійне самовизначення, готовність до самостійної праці;

4) професійна адаптація (18 – 25 років) – засвоєння нової соціальної ролі, досвід самостійного виконання професійної діяльності, професійно важливі якості;

5) первинна професіоналізація – професіональна позиція, індивідуальний стиль діяльності, кваліфікована праця;

6) вторинна професіоналізація – професійний менталітет, ідентифікація з професійною спільнотою, професійна мобільність, гнучкий стиль діяльності, висококваліфікована діяльність;

7) професійна майстерність – творча фахова діяльність, рухливі інтегративні психологічні новоутворення, проектування своєї діяльності й кар'єри (Зеєр, 1999, 2003).

VI. Модель становлення професіонала А. Маркової (5-9). Згідно моделі, критерієм виділення етапів становлення професіонала є рівні професіоналізму особистості. Учена виділяє п'ять та дев'ять рівнів:

1) *допрофесіоналізм* включає етап первинного ознайомлення з професією;

2) *професіоналізм* складається із трьох етапів: адаптації до професії, самоактуалізації в ній та вільного оволодіння професією у формі майстерності;

3) *суперпрофесіоналізм* також складається із трьох етапів: вільного оволодіння професією у формі творчості, оволодіння низкою суміжних професій, творчого самопроєктування себе як особистості;

4) *непрофесіоналізм* – виконання праці за викривленими нормами на тлі деформації особистості;

5) *постпрофесіоналізм* – завершення професійної діяльності.

При поєднанні рівнів професіоналізму з віковою віссю життєвого шляху людини постає така модель:

1) дитинство (до 11 років) – самообслуговування;

2) підлітковий вік (від 11 до 15 років) – поряд з основною діяльністю існує суспільно корисна праця;

3) молодший юнацький вік (від 15 до 18 років) – навчання, епізодична праця;

4) старший юнацький вік (від 18 до 23 років) – завершення допрофесійного розвитку суб'єкта праці.

І далі зрілість особистості представлена такими етапами:

5) адаптації (від 23 до 35 років);

6) майстерності та самоактуалізації (від 35 до 45 років);

7) професійної зрілості (від 45 до 55 років) – можливий перехід на рівень суперпрофесіоналізму;

8) пізньої професійної зрілості (від 55 до 65 років);

9) завершення професійної праці [5; 9].

VII. Модель формування професійних здібностей (В. Орел). В. Орел виділив чотири етапи щодо формування професійних здібностей у процесі оволодіння професією:

1. *Входження в діяльність* – учень освоює діяльність по інструкції, не маючи власного досвіду; система професійних здібностей ще не сформована, провідною професійно-важливою якістю (ПВЯ) є довгострокова пам'ять і ряд спеціальних ПВЯ, число яких дуже обмежене.

2. *Первинна професіоналізація* – по мірі надбання індивідуального досвіду відбувається розвиток провідних ПВЯ першого етапу; при цьому зростає роль тих професійних якостей, які відповідають за прийом інформації (їхній розвиток відбувається на базі ПВЯ першого етапу).

3. *Стабілізація* – професійні здібності, що відповідають за прийом і переробку інформації, виступають на перший план, тоді як частина професійних здібностей випадає зі структур ПВЯ; при цьому такі якості в кількісному плані можуть залишатися на високому рівні; на цьому рівні діяльність починає реалізовуватися в індивідуальному способі її виконання; суб'єкт звертає більше уваги на прогнозування і планування діяльності щодо її виконавчої частини.

4. *Вторинна професіоналізація* – відбувається зміна ПВЯ, суб'єкт переходить від системи професійних здібностей, що реалізують діяльність до нагромадження професійного досвіду, до системи ПВЯ, заснованій на особистому досвіді [2].

Узагальнення й аналіз наукових досліджень уможливили сформулювати поняття «*професійне зростання майбутніх вчителів-дефектологів*» як усвідомлений цілеспрямований процес особистісного і професійного самовдосконалення з метою творчої самореалізації у процесі виконання навчальної та професійної діяльності.

Основними факторами успішного формування особистості фахівця у процесі професійного зростання є:

- особистісно-діяльнісна спрямованість змісту, форм, методів, засобів навчання, організації освітнього процесу у ЗВО, які здійснюють підготовку майбутніх учителів-дефектологів;
- формування в майбутніх учителів-дефектологів професійних установок;
- концептуальна єдність і наступність змісту, форм і методів навчання;
- проблемно-орієнтований, ресурсно-орієнтований, розвивальний характер процесу здобуття освіти;
- тісний зв'язок теорії та практики;
- відкритість освітнього процесу, використання педагогічних інновацій;
- суб'єкт-суб'єктні стосунки викладачів та студентів;
- співпраця з іншими ЗВО, освітніми організаціями та установами, вчителями-практиками, психологами тощо.

Теоретичний аналіз підходів та моделей професійного розвитку фахівця дозволив дійти висновку, що особистісне становлення майбутнього дефектолога відбувається відповідно до особливостей та закономірностей загального психічного розвитку, мотивації та чітких професійних установок на саморозвиток, самовдосконалення, самореалізацію.

Література

1. Климов Е. А. Психология профессионального самоопределения / Е.А. Климов. – Ростов-на-Дону, 1996. – 512 с.
2. Кокур О. М. Психология профессионального становления современного специалиста: монография / О.М. Кокур. – К. : ДП «Информ.-аналит. агентство», 2012. – 200 с.
3. Кудрявцев Т. В. Психолого-педагогические проблемы высшей школы / Т.В. Кудрявцев // Вопросы психологии. – 1981. – №2. – С. 8-13.

4. Курицина М. О. Основні підходи до моделювання професійного розвитку і становлення особистості як професіонала / М.О.Курицина // Духовність особистості: методологія, теорія і практика. – 2012. – Вип. 1. – С. 74-85.
5. Маркова А. К. Психологія професіоналізму / А.К. Маркова. – М. : Знання. – 1996. – 308 с.
6. Митина Л. М. Коррекційно-обучаючі програми підвищення рівня професійного розвитку учителя: учебное пособие / Л.М. Митина. – М. : Московский психолого-социальный институт; Воронеж : Издательство НПО «МОДЭК». – 2001. – 304 с.
7. Поваренков Ю. П. Психологическое содержание профессионального становления человека / Ю.П. Поваренков. – М. : Изд-во УРАО. – 2002. – 160 с.
8. Філоненко М. Психологія особистісного становлення майбутнього лікаря: монографія / М. Філоненко. – Київ : Центр учбової літератури. – 2015. – 334 с.
9. Яшина Ю. В. Етапи професійного становлення державних службовців / Ю.В. Яшина // Теорія та практика державного управління. – 2010. – Вип. 4. С. 413-419.
10. Super D. E. (1957). *Vocational development*. N. Y. 391 p.
11. Holland Y. L. (1968). Explorations of a theory of vocational choice. *Psychol.* V. 52. N 1. p. 43-47.

References

1. Klymov E. A. *Psykholohyia professyonalnoho samoopredeleniya* / E.A. Klymov. – Rostov-na-Donu, 1996. – 512 s.
2. Kokun O. M. *Psykholohiia profesiinoho stanovlennia suchasnoho fakhivtsia: monohrafiia* / O.M. Kokun. – K. : DP «Inform.-analit. ahenstvo», 2012. – 200 s.
3. Kudriavtsev T. V. *Psykholoho-pedahohycheskye problemy vysshoi shkoly* / T.V. Kudriavtsev // *Voprosy psykholohyy*. – 1981. – №2. – S. 8-13.
4. Kurytsyna M. O. *Osnovni pidkhody do modeliuвання profesiinoho rozvytku i stanovlennia osobystosti yak profesionala* / M.O.Kurytsyna // *Dukhovnist osobystosti: metodolohiia, teoriia i praktyka*. – 2012. – Vyp. 1. – S. 74-85.
5. Markova A. K. *Psykholohyia professyonalizma* / A.K. Markova. – M. : Znanye. – 1996. – 308 s.
6. Mytyna L. M. *Korreksyonno-obuchaiushchye prohrammy rovnysheniya urovnia professyonalnoho razvytiya uchytelia: uchebnoe posobye* / L.M. Mytyna. – M. : Moskovskiy psykholoho-sotsyalnyi unytut; Voronezh : Yzdatelstvo NPO «MODЭК». – 2001. – 304 s.
7. Povarenkov Yu. P. *Psykholohycheskoe sodержanye professyonalnoho stanovleniya cheloveka* / Yu.P. Povarenkov. – M. : Yzd-vo URAO. – 2002. – 160 s.
8. Filonenko M. *Psykholohiia osobystisnoho stanovlennia maibutnoho likaria: monohrafiia* / M. Filonenko. – Kyiv : Tsentr uchbovoi literatury. – 2015. – 334 s.
9. Yashyna Yu. V. *Etapy profesiinoho stanovlennia derzhavnykh sluzhbovtziv* / Yu.V. Yashyna // *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*. – 2010. – Vyp. 4. S. 413-419.
10. Super D. E. (1957). *Vocational development*. N. Y. 391 p.
11. Holland Y. L. (1968). Explorations of a theory of vocational choice. *Psychol.* V. 52. N 1. p. 43-47.

УДК 378.673.016:78.071.3

DOI 10.31652/2415-7872-2019-57-103-107

ГОТОВНІСТЬ ДО ХУДОЖНЬО-ІНТЕРПРЕТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Лінь Ян

orcid.org/0000-0002-8223-1685

У статті висвітлено наукові підходи до трактування поняття «готовність до художньо-інтерпретаційної діяльності вчителя музичного мистецтва». З'ясовано, що трактування поняття «готовність» зумовлено як специфікою конкретної діяльності, що досліджується, так і розходженням теоретичних підходів дослідників у вивченні цих понять. Визначено, що готовність учителя музичного мистецтва до художньо-інтерпретаційної діяльності передбачає наявність умінь прочитання елементів мови мистецтва, якими в тексті передається художньо-образна інформація; розуміння символічно закодованих смислових аспектів художнього образу, пояснення свого розуміння іншим; відтворення художнього образу в його смисловій еквівалентності засобами власної виконавської діяльності.

Ключові слова: вокальна підготовка, готовність, музичний твір, студенти, художній образ, художньо-інтерпретаційна діяльність.